

Motion till riksdagen 2019/20:3408

av **Magnus Oscarsson m.fl. (KD)**

Hållbart fiske

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de för fisken viktigaste lekområdena ska stängas för fiske under hela lekperioderna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om känsliga fiskeområden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera regelförenklingsarbetet inom fiskerinäringen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler unga yrkesfiskare ska kunna starta sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att, i syfte att utveckla fisketurism och annat småskaligt fiskeföretagande, bilda fiskevårdsområden i sådana vatten där fritt handredskapsfiske nu råder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att överföra ålfisketillstånd mellan generationer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad jakt på skarv och säl och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att genomföra en systemförändring som gagnar det demersala yrkesfisket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Kristdemokraterna är pådrivande för en hållbar fiskeripolitik. Syftet är att havets resurser ska förvaltas långsiktigt och att människan ska kunna bedriva ett hållbart fiske med minimal negativ påverkan på havsmiljön. Samtidigt ska yrkesfiskares, fritidsfiskares och kustbefolkningens intressen beaktas. Svenskt fiske är mycket långt framme vad gäller selektivitet, kvalitet och skonsamhet. Kristdemokraterna vill ha levande skärgårdar med plats för boende, näringsidkande och turism. Fisk ska i första hand fångas för att tjäna som människoföda. Fisket ska vara långsiktigt hållbart och havsmiljön ska bevaras. Ett för stort fiskeuttag gynnar ingen, utan resulterar långsiktigt i att såväl fisken som fisket dör ut. Fiskeripolitiken hänger nära samman med havsmiljöpolitiken. Haven utgör känsliga ekosystem, där de olika arterna har viktiga roller. Om en art försvinner eller minskar kraftigt rubbas balansen i havens känsliga ekosystem.

På senare år har det skett en positiv utveckling av bestånden för de flesta arter. Samtidigt finns fortfarande problem för en del arter, exempelvis östersjötorsken. Arbetet inom EU, där fiskeripolitiken i första hand utformas, behöver därför fortsätta med ett helhetsfokus på havet och fisket.

Kristdemokraterna anser att beslut om fiskekvoter ska grundas på vetenskapliga rekommendationer. Vid osäkerhet ska försiktighetsprincipen råda.

Hänsyn till känsliga områden

Genom att freda de viktigaste lekstråden gynnas yrkesfisket på sikt genom att fiskbestånden återhämtar sig snabbare. Undersökningar från USA och Öresund indikerar att lekstoppsområden där allt fiske är förbjudet fungerar som områden där fiskbestånden kan återhämta sig ostört, vilket senare bidrar till större fångster utanför de skyddade områdena. Studierna indikerar också att flera små lekstoppsområden kan vara mycket effektiva. De för fisken viktigaste lekstråden bör därför stängas för allt fiske under hela lekperioderna. Det är viktigt att sådana lekstoppsområden inrättas i samråd med fiskerinäringen och andra intressenter.

Trålning kan behöva begränsas av hänsyn till havsbottnarna. Om bottentrålning ska påbörjas inom områden där bottentrålning inte förekommit i närtid bör en prövning av miljökonsekvenserna först göras.

Regelförenklingar inom fiskerinäringen

Den svenska fiskerinäringen lyder inte endast under ett regelverk, den lyder under många olika och ibland motstridiga regler. Ett synnerligen detaljerat regelverk på EU-nivå reglerar snart sagt det mesta av fiskeripolitiken. Härtill kommer nationell lagstiftning samt sist men inte minst ett antal myndigheters föreskrifter. Regelmassan upplevs som synnerligen tyngande av näringen. Bland de mer svårmotiverade reglerna är att fiskaren måste gissa fångstens storlek inom en marginal på tio procent innan den har vägts, annars straffas fiskaren.

På jordbruksområdet hände mycket positivt under alliansregeringen när det gällde regelförenkling. Fiskerinäringen har dock inte upplevt att detta har skett på liknande sätt för fisket, varken på nationell nivå eller inom EU. Arbetet med regelförenklingar måste intensifieras även för fiskerinäringen. Ett viktigt steg vore att, mot bakgrund av den reformerade EU-politiken, se över de svenska nationella regler som detaljreglerar fisket.

Nyrekrytering av fiskare

Unga fiskare har idag svårt att få yrkesfiskelicenser. Havs- och vattenmyndigheten avslår ansökningar om licenser även om dessa tillstyrks av länsstyrelsen (som endast är rådgivande). Detta medför att nyrekryteringen till yrket stoppas. På sikt försvinner därmed det yrkesmässiga kustfisket, vilket vore negativt socialt, kulturellt och ekonomiskt. Det förefaller vara så att regeringens regleringsbrev till Hav- och vattenmyndigheten är för otydligt och innehåller för mycket utrymme för tolkningar som ger myndigheten möjlighet att neka nyetableringar av småskaliga och kustnära fiskeriföretag. Vi behöver nu säkerställa att fler unga yrkesfiskare ska kunna starta sin verksamhet. Regeringen bör därför ge Hav- och vattenmyndigheten i uppdrag att i sin licenshantering särskilt beakta behovet av att rekrytera yngre fiskare.

Fisketurism

Kommersiell fiskeriverksamhet med stöd av allemansrätten har blivit ett vanligare fenomen i områden med fritt handredskapsfiske. Detta skapar konflikter med enskilda

vattenägare och minskar incitamenten för fiskevårdsåtgärder. Möjligheterna bör därför utredas att, i syfte att utveckla fisketurism och annat småskaligt fiskeföretagande, bilda fiskevårdsområden i sådana vatten där fritt handredskapsfiske nu råder.

Torskfisket i Östersjön

Torsken i Östersjön är i nuläget starkt hotad och fisket på torsk är därför tillfälligt stoppat. Hoten mot torsken utgörs av bl a övergödning och en stor sälpopulation, som förutom predation även sprider parasiter/sjukdomar till fisken. Torskbeståndet riskerar att kollapsa vilken dag som helst. Predationen från säl och skarv måste minskas.

Många torskfastnar i när och dör redan i en ung ålder utan att kunna tas om hand som människoföda, vilket är beklagligt. Utvecklingen av mer selektiva fångstredskap behöver fortsätta. När torskfisket återupptas är det angeläget att besluten om fiskekvoter följer de vetenskapliga rekommendationerna.

Ålfisket

Sedan 1980-talet har ålfångsterna i Sverige sjunkit kraftigt. Flera faktorer samverkar sannolikt till denna utveckling, däribland turbiner i vattenkraftverk, miljögifter, klimatförändringar, ökad predation från skarv och säl samt fiske i de länder som ålen passerar på sin vandring till svenska vatten. Sedan 1 maj 2007 råder generellt förbud att fiska ål. Endast den som har särskilt tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten får fiska ål. För att få tillstånd att fiska ål måste man tidigare ha haft sådant tillstånd. Vissa sötvatten i Sverige är undantagna från förbudet och där är det alltså möjligt för fritidsfiskare att fiska ål. Till följd av de strängare reglerna har antalet ålfiskare halverats sedan 2006. Fångstmängderna har under samma tid sjunkit från 800 ton till 125 ton¹.

I och med att endast den som redan har tillstånd kan få tillstånd blir konsekvensen att ålfiske som näringsutövning gradvis fasas ut i Sverige. Därigenom försvinner samtidigt den unika kultur och den yrkeskunskap som finns bevarad i ålfisket. De sociala effekterna blir påtagligt negativa, i synnerhet i de delar av landet där ålfisket är en viktig del i kulturen. I dag finns endast omkring 170 ålfiskare med tillstånd. Endast den som nyttjat sitt tillstånd föregående år får det förnyat.

Ålfisket är en känslig balansgång mellan att bevara både ålen, ålfisket och den kultur och kunskapstradition som är förknippad med dessa. Mängden legalt fångad ål har

¹ Källa: Ålfonden

sjunkit till en låg nivå och målet i nuvarande förvaltningsplan om att reducera fiskets fångst konstateras vara uppnått. Mot bakgrund av ovanstående är det motiverat att öppna upp för möjligheten att överföra ålfisketillstånd mellan generationer.

Jakten på de betydande ålpredatorerna skarv och säl bör utökas.

Överförbara fiskerättigheter

Inom yrkesfisket är det pelagiska systemet med individuella överförbara fiskerättigheter (TFC eller ITQ) en succé. Det pelagiska systemet har inneburit kraftiga löneökningar, bättre arbetsmiljö, nya båtar med mera, vilket lockat ungdomar och inneburit en förnyring av yrkesfiskarkåren. Dessutom har förhållandena i fiskberedningsindustrin blivit mycket bättre. Genom långsiktiga kontrakt med yrkesfiskare garanteras ett jämnt flöde av fisk till fabrikena vars drift därför kan vara jämnare, effektiv och lönsammare. En viktig orsak till att systemet fungerar så bra är att det funnits kustkvoter.

Nu är det dags att se över det demersala yrkesfisket så att liknande system som för det pelagiska införs även på det området. Hav- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att genomföra en systemförändring som gagnar det demersala yrkesfisket.

Magnus Oscarsson (KD)

Camilla Brodin (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Désirée Pethrus (KD)

Sofia Damm (KD)

Hampus Hagman (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Larry Söder (KD)